

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ДИФЕРЕНЦИРАНО ЗАПЛАЩАНЕ”

- **Основание – § 65 от преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2007 г.**

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

В Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006 – 2015 г.) са заложени двете основни цели на националната образователна политика – равен достъп до образование и качествено образование.

Реализирането на тези цели извежда на преден план **ключовата роля на педагогическите кадри.**

Възнаграждението на педагогическите кадри може да бъде определено като един от най-важните стимули за професионално усъвършенстване и кариерно развитие и за повишаване качеството на образователно-възпитателния процес.

Съществуващата система за заплащане на труда на педагогическите кадри не предоставя достатъчно възможности за диференциация на възнаграждението в зависимост от качеството на работа и постигнатите резултати. Липсата на ефективни финансови стимули за педагогическите кадри в зависимост от резултатите от труда влияе силно негативно върху конкурентноспособността и води до отлив на професионалисти от системата и до нарастващо търсене и предлагане на алтернативни образователни услуги.

Изменението на системата на заплащане труда на педагогическите кадри е едно от най-сериозните предизвикателства пред реформите в средното образование. Необходимостта от въвеждането на нова система за диференцирано заплащане е сред ключовите приоритети във визията за развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на образование.

Новата система за диференцирано заплащане **ще бъде основана на три стълба:**

1. Въвеждане на система за кариерно развитие на педагогическите кадри в хоризонтален и вертикален план и **диференцирана основна заплата** за съответното длъжностно ниво в зависимост от знанията, уменията и компетентностите, определени от професионалния стандарт според сложността и отговорността на длъжността.

2. Въвеждане на система за определяне на **допълнително трудово възнаграждение** за постигнати резултати от труда на педагогическите кадри на база показатели, определени на национално ниво, и критерии към всеки от тях, приети с решение на Педагогическия съвет, в зависимост от вида и спецификата на детската градина, училището, обслужващото звено.

3. Въвеждане на система за външна оценка на дейността на училището (рейтингова система), която би следвало да отчита оценка на знанията, уменията и компетентностите на учениците и други фактори като материална база, оборудване, квалификация на учителите, планиране, организация и управление на образователно-възпитателния процес и др. през учебната 2008/2009 година и определяне на **допълнително възнаграждение** в зависимост от съответното място на училището в рейтинг-скалата.

Изработването и въвеждането на новата система на заплащане, основана на диференциация в зависимост от знанията, уменията и компетентностите, обвързани с резултатите от труда, се очертава като продължителен процес на целенасочена промяна, за чиято пълноценна реализация са необходими и **нови системни условия, свързани с управлението, квалификацията, финансирането и оценяването.**

Националната програма за диференцирано заплащане, **ще постави началото** на поетапно въвеждане на допълнително трудово възнаграждение на педагогическите специалисти за постигнати резултати от труда **само по втория стълб, успоредно с** процеса на създаване на условия за нова система за кариерно развитие и диференциране на основното възнаграждение в зависимост от заеманата длъжност през 2008 г.

2. ОСНОВНА ЦЕЛ

2.1. Да се постави **началото** на поетапно въвеждане на нова система за определяне на ефективна структура на работната заплата, включваща справедлива диференцираща част за постигнати резултати от труда.

2.2. Определяне на резултатите от труда по показатели, определени на национално ниво, и критерии към всеки от тях, определени на ниво детска градина, училище, обслужващо звено, в зависимост от спецификата им ще бъде водещ подход за определяне на допълнителното трудово възнаграждение чрез относителна съпоставимост на трудовото изпълнение вътре в образователната институция.

2.3. Мотивиране на директорите за по-ефективно управление на ресурсите и на образователно-възпитателния процес.

3. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

3.1. **Повишаване качеството и ефективността на образователно-възпитателния процес** чрез стимулиране за по-ефективно трудово изпълнение.

3.2. Чрез определяне на критерии към отделните показатели съобразно спецификата на детската градина, училището, обслужващото звено, ще се формира визията на педагогическия колектив за оценка на собствения труд.

4. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Бенефициенти на средствата по програмата са детските градини, училищата и обслужващите звена по чл. 33а, т. 2 от ЗНП.

5. ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА – 15,1 млн. лв.

6. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща **педагогическите специалисти** в детските градини, училищата и обслужващите звена в системата на средното образование с обща численост **102 389** души, разпределени в два модула: педагогически специалисти и директори.

6.1. Първи модул – педагогически специалисти – обхваща помощник-директори (педагогически специалисти с ръководни функции), учители, възпитатели, педагогически съветници, психолози и др., приравнени към длъжността „учител”. В този модул са включени общо 96 733 педагогически специалисти. Общ бюджет на модула – 13,1 млн. лв.

6.1.1. Описание

Допълнителното трудово възнаграждение за постигнатите резултати от труда на педагогическите специалисти се определя въз основа на общия брой точки по зададените на национално ниво показатели и критерии към всеки от тях, приети с решение на Педагогическия съвет в зависимост от вида и спецификата на детската градина, училището, обслужващото звено.

В компетентностите и отговорностите на директора на детската градина, училището, обслужващото звено е определянето на допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда.

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	Точки
1.	Планиране, организация и провеждане на образователно-възпитателния процес.	14
2.	Използване на интерактивни методи, иновации и ИКТ в образователно-възпитателния процес.	8
3.	Работа в екип за създаване на подходяща образователно-възпитателна среда (комуникация с педагогическия съветник, психолога, участие в комисии и др.).	8
4.	Работа с деца и ученици: - застрашени от отпадане; - в риск; - в мултикултурна среда; - със специални образователни потребности и/или хронични заболявания.	8
5.	Работа с деца и ученици за участие и заемане на призови места в общински, областни, регионални, национални и международни състезания, конкурси и олимпиади.	7
6.	Работа с родителите.	6
7.	Работа с деца и ученици в извънкласна и извънучилищна дейност.	7
8.	Работа в методически обединения и подпомагане на новопостъпили учители.	7
9.	Разработване и реализиране на проекти.	5
10.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и избрани от детската градина, училището, обслужващото звено показатели.	30

Максимален брой точки: 100

Допълнителното трудово възнаграждение се определя за постигнатите резултати от труда за учебната 2006/2007 година.

Всяко лице от педагогическия персонал, което има **действително отработени** най-малко седем месеца при един и същ работодател в посочения по-горе период, **може** да участва в процеса на определяне на допълнително трудово възнаграждение.

За лицата, които изпълняват норма задължителна преподавателска работа в повече от една детска градина, училище, обслужващо звено, определянето на допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда се извършва в детската градина, училището, обслужващото звено, в което е открито работното място.

6.1.2. Технология

1. Директорът на детската градина, училището, обслужващото звено отговаря за цялостната организация на дейността по определяне на допълнително трудово възнаграждение за педагогическите специалисти.

2. За детски градини, училища и обслужващи звена с педагогически персонал от 10 и повече лица определянето на резултатите от труда се извършва от директора, подпомаган от комисия, съставена от 3, 5 или 7 души в зависимост от числеността на персонала, като при липса на консенсус окончателното решение се взема от директора.

2.1. Председател на комисията е директорът, а членове са помощник-директорите и избрани от Педагогическия съвет представители на педагогическия колектив по предложение на директора.

2.2. Определянето на резултатите от труда на помощник-директорите и членовете на комисията се извършва от директора.

2.3. Определянето на резултатите от труда в детската градина, училището или обслужващото звено с брой на педагогическия персонал по-малък от 10, също се извършва от директора.

3. Определянето на резултатите от труда се извършва с попълването на карта за определяне на допълнително трудово възнаграждение (Приложение 1), която се подписва от комисията и се съхранява в личните досиета на педагогическите кадри.

4. Краен срок за определяне на допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда за педагогическите специалисти е 14.09.2007 г.

6.1.3. Принципи на финансиране

1. Министърът на финансите по предложение на министъра на образованието и науката предоставя по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджетни

кредити, финансиращи детски градини, училища и обслужващи звена, утвърдените с настоящата програма средства за диференцирано заплащане за постигнати резултати.

Средствата се разпределят между първостепенните разпоредители с бюджетни кредити пропорционално на броя на децата и учениците, съобразно с критериите за диференциация за утвърдените единни разходни стандарти за един ученик/дете и механизма за компенсиране предвиден в § 66 на ЗДБРБ за 2007 г.

Всеки първостепенен разпоредител с бюджетни кредити разпределя получените средства за диференцирано заплащане между детските градини, училищата и обслужващите звена, пропорционално на плановия брой на педагогическия персонал (без условни щатни бройки).

В рамките на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити, въвели формули за разпределение на средства, включващи и разходите за възнаграждения, средствата се разпределят в съответствие с формулата.

2. Средствата за детските градини, училищата и обслужващите звена, които не желаят да участват, както и за тези по т. 6 се разпределят за образователните институции, които желаят, в рамките на финансиращия орган (съответните община, министерство, ведомство). В случай, че образователната институция е единствена или всички детски градини, училища и обслужващи звена от дадена община или друг финансиращ орган се отказват, средствата се разпределят между всички образователни институции в страната.

3. Средствата за учителите, които не желаят да участват в процеса на определяне на допълнителното трудово възнаграждение, се разпределят в рамките на детската градина, училището, обслужващото звено за останалите учители, които желаят.

4. Средствата се разпределят в зависимост от общия брой точки по показателите и допълнителното трудово възнаграждение се определя като произведение между относителното тегло на точките на отделния учител спрямо общия брой точки за училището и сумата, получена в училището.

5. По предложение на директора могат да се въведат на училищно ниво разпределителни механизми, които да гарантират по-голяма диференциация, като в тези случаи не се прилага разпоредбата на предходната точка.

6. Не се предоставят средства по Националната програма за диференцирано заплащане на детска градина, училище или обслужващо звено, в което повече от 70 % от учителите ще получат допълнителни възнаграждения, отклоняващи се до +/- 10% от

средното допълнително възнаграждение за съответната детска градина, училище или обслужващо звено.

7. Полученият размер на допълнителното трудово възнаграждение за всяко лице е за второто полугодие на 2007 г. и се изплаща еднократно или на части, съгласувано с финансиращия орган.

8. При преместване от едно училище в друго на лицето се изплаща оставащата сума при прекратяване на трудовия договор.

6.1.4. Процедура

1. След приемане на Програмата директорът на детската градина, училището, обслужващото звено свиква педагогически съвет най-късно до 04.09.2007 г. във връзка с приемане на решенията относно:

1.1. Готовността и желанието на педагогическия колектив да участва в процеса на определяне на допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда.

1.2. Определяне на критерии към отделните показатели в зависимост от спецификата на детската градина, училището, обслужващото звено, по предложение на директора.

1.3. Определяне начина на избор на комисията.

1.4. Избор на представители на педагогическия колектив за членове на комисията.

2. В петдневен срок от провеждане на педагогическия съвет директорът на детската градина, училището, обслужващото звено уведомява финансиращия орган за решението на педагогическия съвет и представя справка за броя на педагогическия персонал с копие до началника на РИО.

3. Финансиращият орган представя обобщена заявка в МОН в срок до 20.09.2007 г. за брой детски градини, училища, обслужващи звена и брой педагогически кадри, за които ще се прилага диференцираното заплащане (Приложение 3).

4. В срок до 28.09.2007 г. МОН представя в Министерството на финансите предложение за корекция на бюджета на първостепенните разпоредители на финансови средства за детските градини, училищата и обслужващите звена.

6.2. Втори модул – директори на държавни и общински детски градини, училища, обслужващи звена. В този модул са включени общо 5656 директори. Общ бюджет на модула – 2 млн. лв.

6.2.1. Описание – допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда на директора се определя въз основа на общия брой точки по

определени на национално ниво показатели и критерии към всеки от тях, определени от работодателя или упълномощена от него комисия, в зависимост от вида и спецификата на детската градина, училището, обслужващото звено.

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	Точки
1.	Планиране, организация и контрол на образователно-възпитателния процес.	20
2.	Реализиране на план-приема и пълняемост на паралелките.	8
3.	Управление на човешките ресурси и реализиране на квалификационната дейност.	10
4.	Привличане на алтернативни източници на финансиране и обогатяване на техническите и на дидактическите средства, материалната база, сградния фонд и дворното пространство.	10
5.	Въвеждане на иновационни практики и работа по проекти.	8
6.	Ритуализация на училищния живот, създаване на условия за целодневна организация и за извънкласна работа.	8
7.	Координация, комуникация и сътрудничество с училищното настоятелство, социалните партньори, неправителствени организации	8
8.	Участие в дейности по развитие на образователната система на общинско, регионално и/или национално ниво.	8
9.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и избрани от работодателя показатели.	20

Максимален брой точки: 100

Допълнителното трудово възнаграждение се определя в зависимост от постигнатите резултати от труда за учебната 2006/2007 година.

Всеки директор, който има действително отработени най-малко седем месеца при един и същи работодател в посочения по-горе период, може да участва в процеса на определяне на допълнително трудово възнаграждение.

6.2.2. Технология

1. Определяне на резултатите от труда на директора на детската градина, училището, обслужващото звено се извършва от комисия, назначена в едноседмичен срок от публикуване на програмата, в състав:

1.1. Експерти от РИО и от общинската администрация, назначени от началника на РИО за директори на общински училища и обслужващи звена.

1.2. Експерти от РИО и от финансиращия орган, назначени от началника на РИО за директори на държавни училища и обслужващи звена.

1.2.1. Експерти от РИО и от Министерството на земеделието и горите, назначени от началника на РИО за директори на държавни училища, финансирани от Министерството на земеделието и горите.

1.2.2. Експерти от Министерството на културата, назначени от министъра на културата, за училищата по изкуствата.

1.2.3. Експерти от РИО и от ДАМС, назначени от началника на РИО за директори на държавни спортни училища, финансирани от ДАМС.

1.3. Експерти от РИО и от общинската администрация, назначени от кмета на общината за директори на детски градини.

2. Комисията по т. 1 определя критериите към отделните показатели.

3. Определянето на резултатите от труда се извършва с попълването на карта за определяне на допълнителното трудово възнаграждение (Приложение 2), която се подписва от председателя на комисията и се съхранява в личното досие на директора.

4. Крайният срок за приключване на процеса на определяне на допълнителното трудово възнаграждение за директорите е 14.09.2007 г.

6.2.3. Принципи на финансиране

1. Средствата, определени за втори модул, в размер на 2 млн. лв. се разпределят по първостепенни разпоредители, пропорционално на броя на децата и учениците, съобразно с критериите за диференциация за утвърдените единни разходни стандарти за един ученик/дете и механизма за компенсиране, предвиден в § 66 от ЗДБРБ за 2007 г.

2. Сумата се разпределя в зависимост от получения общ брой точки по показателите и допълнителното трудово възнаграждение и се определя като произведение между относителното тегло на точките на отделния директор спрямо общия брой точки на всички директори към съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити.

3. Полученият размер за всеки директор, определен по реда на т. 3, се изплаща еднократно или на части, съгласувано с финансиращия орган.

4. При преместване от едно училище в друго на директора се изплаща оставащата сума при прекратяване на трудовия договор.

7. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

7.1. В хода на реализиране на програмата се създават условия за:

- наблюдение и оказване на методическа помощ от РИО;
- обратна връзка за предложения от участващите институции за корекции в показателите, зададени на национално ниво, механизма и обхвата на действие.

7.2. Изготвяне на анализ, който да отчете и мнението на родителите, и публикуване на резултатите на интернет страницата на МОН – срок 30.10.2007 г.

7.3. Оценка на въздействието и усъвършенстване на Програмата с цел постигане на максимална ефективност.

Приложения: 1. Карта за определяне на допълнително трудово възнаграждение за педагогическите специалисти

2. Карта за определяне на допълнително трудово възнаграждение за директор на детска градина, училище и обслужващо звено

3. Справка за броя на детските градини, училищата и обслужващите звена и педагогическия персонал в тях

Приложение 1

**КАРТА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНО ТРУДОВО
ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ**

на.....
(име, презиме и фамилия на учителя)

учител в
(детска градина, училище, обслужващо звено)

.....
(град, село, община, област)

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки	Точки за лицето
1.	Планиране, организация и провеждане на образователно-възпитателния процес.	14	
2.	Използване на интерактивни методи, иновации и ИКТ в образователно-възпитателния процес.	8	
3.	Работа в екип за създаване на подходяща образователно-възпитателна среда (комуникация с педагогическия съветник, психолога, участие в комисии и др.).	8	
4.	Работа с деца и ученици: - застрашени от отпадане; - в риск; - в мултикултурна среда; - със специални образователни потребности и/или хронични заболявания.	8	
5.	Работа с деца и ученици за участие и заемане на призови места в общински, областни, регионални, национални и международни състезания, конкурси и олимпиади.	7	
6.	Работа с родителите.	6	
7.	Работа с деца и ученици в извънкласна и извънучилищна дейност.	7	
8.	Работа в методически обединения и подпомагане на новопостъпили учители.	7	
9.	Разработване и реализиране на проекти.	5	
10.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и избрани от детската градина, училището, обслужващото звено показатели.	30	
	ОБЩО:	100	

Приложение 2

**КАРТА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНО ТРУДОВО
ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ ЗА ДИРЕКТОР НА ДЕТСКА ГРАДИНА,
УЧИЛИЩЕ, ОБСЛУЖВАЩО ЗВЕНО**

на.....

(име, презиме и фамилия на директора)

директор на.....

(детска градина, училище, обслужващо звено)

.....

(град, село, община, област)

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки	Точки за лицето
1.	Планиране, организация и контрол на образователно-възпитателния процес.	20	
2.	Реализиране на план-приема и пълняемост на паралелките.	8	
3.	Управление на човешките ресурси и реализиране на квалификационната дейност.	10	
4.	Привличане на алтернативни източници на финансиране и обогатяване на техническите и дидактическите средства, на материалната база, сградния фонд и дворното пространство.	10	
5.	Въвеждане на иновационни практики и работа по проекти.	8	
6.	Ритуализация на училищния живот, създаване на условия за целодневна организация и за извънкласна работа.	8	
7.	Координация, комуникация и сътрудничество с училищното настоятелство, социалните партньори, неправителствени организации.	8	
8.	Участие в дейности по развитие на образователната система на общинско, регионално и/или национално ниво.	8	
9.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и избрани от работодателя показатели.	20	
	ОБЩО:	100	

Приложение 3

ОБОБЩЕНА ЗАЯВКА
за броя на детските градини, училищата и обслужващите звена и на педагогическия персонал, финансирани от
(община, министерство)

I. Детски градини, училища и обслужващи звена, взели решение да участват в системата на диференцирано заплащане

№ по ред	Детска градина, училище, обслужващо звено, които ще участват в системата на диференцирано заплащане	Брой на педагогическия персонал (без директори и условни щатни бройки)	№ и дата на решение на педагогическия съвет
1.			
2.			
3.			
Общо			

II. Детски градини, училища и обслужващи звена, взели решение **да не** участват в системата на диференцирано заплащане

№ по ред	Детска градина, училище, обслужващо звено, няма да участват в системата на диференцирано заплащане	Брой на педагогическия персонал (без директори и условни щатни бройки)	№ и дата на решение на педагогическия съвет
1.			
2.			
3.			
Общо			

III. Детски градини, училища и обслужващи звена, които не отговарят на изискванията за прилагане на системата на диференцирано заплащане по реда на т. 6.1.3, подточка 6.

№ по ред	Детска градина, училище, обслужващо звено, които ще участват в системата на диференцирано заплащане	Брой на педагогическия персонал (без директори и условни щатни бройки)	№ и дата на решение на педагогическия съвет
1.			
2.			
3.			
Общо			

Изготвил:

Ръководител:
(подпис и печат)